

նազրական, բռնաւոր են. են. են. եղաւ. Մեզի շատ զարմանալի կը թուի այս, վասնզի արդի քաղաքական ժողովոյ անդամներէն ոմանք էին որ ասկէ շատ տարիներ առաջ զերթնեան դուրսէն և ազգին, ոչազգութիւնն անոր վրայ հրաւիրելէն զարեւր, և հիմա ալ կուզեն զազգը Պատրիարքական խորհրով մ'ըրազեցնել:

Մ. Գրգռեան

Ազգասէր էֆէնտի մը Գատըր գիւղի Մուրատեան ազգանոց վարժարանին մէկ տարեկան Արիստոտել Քարեհան-ճեցաւ, որու մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնեմք հրատարակաւ:

Հետեւեալ նամակն կը հրատարակեմք անկողնակալութեամբ:

Խմբագիր

Մեզուի 150 թուոյն մէջ «Արիւն» ստորագրութեամբ նամակ մը տեսնաց հրատարակուած:

Չլարմանայ, վասնզի գրուածը գրողին ոգւոյն պատկերն էր, որով ի լուր աշխարհի կը յայտնէր թէ ինք ինչ ատիճան չարակամ և նախանձող մարդ մ'է:

Գործնալ կըսեմ, չլարմանայ, վասնզի զի այնպիսի նուաստաստ ձեռք մը մինչեւ այն աստիճան նենգաւոր և վայտառակ ստուծիւն մը յուսալ անակնունդի չէր:

Կ'ուզէք, արդարեւս խմբագիր, որ դուք եւս այս բաժնեւորս ստուգութեան համար չէք, և թէ արդէն համարեալ չէք. կըսեմ որեւնի, կրնայ այն վատուէր գրութեան հեղինակն արձակ համարձակ երեւան գալով իւր պատմած եղելութիւնը, պարագան և իրեն ակնարկել ուզած անձանց ոչք ինքն հրատարակաւ ցոյց տալ և բաժնեւորս արարուցանել:

Եթէ այս չկրնար բնել, բնակաւնարար ինք ալ (ինչպէս որ է) զրպարտիչ, վատահամբաւող և իր գրածն ալ ոտից ցգլուխն սուտ և խարդախեալ է. և եթէ ուզէք, կրնամ թէ այս բաժնեւորս և թէ այն նամակագրին ովք ինչ յատկութեան տէր ըլլայն ճանչնել հրատարակաւ:

Հաճեցէք ընդունել և այլն

Մամուլի մէջ Յ. Կրճիկեան էֆէնտիի հետեւեալ հրատարակողը կը կարդամք:

Խմբագիր

Որովհետեւ Սամաթիոյ թաղ. խորհուրդէն մեր հրատարակուած վրայ այլ ընդ այլը հրատարակութիւններ կը լինին այս օրերս Ազգ. լրագրաց մէջ, նոյնպէս և խեղաթիւրեալ մեղիս թիւներ կը տրուին սնանց շարանսաց կողմանէ, ուստի հարկ է որ սոյն հրատարակուած պատճառը հրատարակ հանեմք:

Արդէն գիտեն շատերը թէ Սամաթիա թաղային խորհրով մը կը տաղանաղի վեց եթէր ատիկէ ի վեր, շատ որոշու մեք բրաւ վարչութիւնը սոր խորհրոյն նկատմամբ, բայց և այնպէս յայտնեցաւ ազգ. իշխանութիւնը վերահաստատել յիշեալ թաղին մէջ: Պատճեց վեց եթէր թաղեցիներ որք մեծադոյն մասամբ վարժարանէն վաճառուած դասատուներ էին, շորս տարի զիրենք սահմանադրական իրաւունքէ զրկելով, ասով նաև չլրացաւ թաղը խաղաղեցնել, և թաղին քանի մը խօսվալարները իրենց շարք խաղաղութեան էն հետ կեցրնելու համար պէտք եղած ազգեցութիւնը գործածել:

Երեքշարթի օրը սոյն դասատուներու անձանց մէկ քանիին առաջտորդութեամբ, 100ի չափ ստորագրութիւններ կրող հանրագրութիւն մը մատուցուցաւ խառն ժողովոյ, ուր որ մեք ևս կը գտնուէինք. սոյն հանրագրութիւնը կարգացուելէ և անոր պարտեստութեամբ վերահաստատուելէ ետեւ խառն ժողովն կարևորութիւն չտուաւ անոր, և որոշեց որ անոր օրինակը և խօսքը անգամ ժողովոյն ատենագրութեանց մէջ չանցնի. հետեւաբար ժողովն ազգ. Օրէնքին մեզ տուած իրաւունքը յարգելով՝ ըստ այնմ պատասխանեց ներկայացոյցներուն: Օրէնքին չհարմար էր տրուած պատասխանը:

Այս միջոցին ժողովին եկեղեցական և աշխարհական անդամը կողմէն թէ և ոչ ի պաշտօնէ, զոհողութիւն մը ընել կը խնդրուէր մեզմէ, այսինքն Սահմանագրութեան մեզ տուած իրաւունքը կամովին զսկել և հրատարակ, սոյն յայտնապէս ազգ. Օրինաց արամագրութիւնը գործադրելու մասին վար-

չութեան անձեռնհասութիւնը կամ վարանու մը կենթադրէր, ինչպէս նաև չէր կրցեր նկատել իր դատապարտած անձանց ներկայութիւնն ու առաջնորդութիւնը, անոնց նկատմամբ տուած վճիռը, թող տալով իսկ որ յանդգնութիւններն մինչ իւր ատենին մէջ ի գործ դնեն, իրը թէ ազգ. բարձրագոյն ատենին մի տուած վճիռն ոյժ և կարևորութիւն չունենար:

Արդարև նոյն պահուն մեծ զարմանք պատճառեց մեզ տեսնել թաղային գործոց չորս տարի չիջմամտելու համար վճիռ տուող ատենին մը վճիռն ընդունող անձանց թաղային խորհրոյ համար ներկայանալուն նկատմամբ ցուցած անտարբերութիւնը. . . . վարչութեան տուած պատասխանը պարզ և անտիփոսիլ էր, այսինքն տասն և մէկ հրատարակող տեղ գուէարկութիւն ընել, բայց այս մարդիկը պիտի հասկտապէսին վարչութեան սոյն հրամանին դէմ, ինչպէս ասկէ առաջ զըրկուած հրահանգներուն գործադրութեան դէմ ալ հակառակած էին, ուստի հարկ կըլլար որ վարչութիւնը բաւուն միջոցներու ձեռնարկէր, եթէ ազգային Օրէնքը գործադրելու ձեռնհասութիւնն ունենալը պահ մի մտաբերէր, առանց որոյ Սամաթիոյ այս անխլանութիւնը կրնար թերեւս ամիսներ շարունակել, և տարափոխիկ օրինակ մը ըլլալ ուրիշ թաղերու ալ, իրաց այս վիճակին առջև նկատուելով որ մէկ կողմէ մեր իրաւունքը կը յարգուէր վարչութեան, իսկ միւս կողմէ զայն մեզ վայելել տալու համար վարչութեան ձեռնհաս իշխանութիւնը կամ ազգեցութիւնը կը պակսէր, նկատուելով որ վարչութեան տուած պատասխանին վրայ կարելի չէր ժամանակ մ'ալ իշխանութիւն վերահաստատուի Սամաթիոյ մէջ, որուն հետեւանքն բարոյական և նիւթական մեծամեծ վնասներ կրնար արտագրել, և նկատուելով որ թաղին այս վտանգեալ շահերուն առջև մեր վրայ ալ թէ և անուղղակի բարոյական թիթե պատասխանատուութիւն մը կրնար ծանրանալ, հետեւաբար իր Սամաթիացի, թաղիս առաջադիմութեան և բարեկարգութեան ի սրտէ վախազող, Օրէնքին մեզ տուած իրաւունքները ազատ կա-

մօք զոհեցինք յօգուտ թաղին և հրատարակեցք. թաղին ներկայ և ապագայ շահերը մեր հրատարակուած շարժառիթը եղան. ուստի սուտ է Օրագրի և Մանգումէի այն հրատարակութիւնը թէ վարչութիւնը մեզ հրատարակելու որոշում ըրած է, սխալ է նաև Մասիսի այն կործիքը թէ մատուցեալ հանրագրութեան կարևորութիւն տալով հրատարած եմք. այդ հանրագրութիւնը ոչ Սամաթիոյ պատուաւոր ընտրուց ստորագրութիւնները կը կրէ, ոչ ստորագրել տուող դատապարտեալ անձանց յանդգնութեան և ապօրինաւորութեան վրայ փոքր կակամ մը կը թողու, և ոչ ալ վարչութեան փողմէ օրինաւոր ճանչցուած և կարևորութիւն արուած է ատոր:

Ուստի թաղին շահերուն առջև մեր իրաւունքը ազատ կամօք զոհելով, թաղին բարեկամն ըլլալուն սոր ապացոյց մ'ալ տարու նպատակաւ միայն հրատարակեցք. ոչ թէ սնանց կարծածին պէս ազգեցութեան ներքև, զի եթէ վարչութիւնը իրաւունք ունենար մեզ հրատարակելու, փոխանակ դրժուարութեանց մէջ վարանելու, մինչև հիմայ իւր այս իրաւունքը պիտի գործադրէր:

Ազգային օրինաց հատուցութիւն ունենալու չէ մեզը, որ այս տեսակ խնդրոյ մը մէջ ազգեցութեան կամ ճնշման հաստատայ:

Խնդրեմ ներկայս յայտորդ թուով հրատարակել հաճեցէք:

13 Յուլիս 1873

Յ. Կրճիկեան

Սամաթիա

Ա Չ Դ

Լրագրոյս 80 թիւէն սկսեալ ամէն օր կրկին գիրքով հրատարակել սկսած օրերնիս մեր մեծարգոյ բաժանորդներն կը իշխեն անշուշտ թէ փոխանակ զինն ալ գիրքին համեմատ կրկին ընելու, տարեկան բաժանորդագրութեան վրայ միայն կէս սուկոյ յաւելում մ'ընել բաւական համարած էինք, առանց լրագրոյս արդէն բաժանորդ գտնուողներուն նկատմամբ գնոյ վերաբերեալ խօսք մ'ընելու, սա պատ-

ԲԱՐԻՉ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

(Շարունակութիւն որս Թիւ 117)

Այս սիրելի Հեռիկիս արդէն առանց գանձուց պաշտօնատան գրագրի օգնական ըլլալու հետամուտ եղողներուն կարգն անցած ես առանց գիտնալու երկու տարիէն կատարելապէս ուսեալ պիտի ըլլաս, երեք տարիէն, եթէ յաճողութեամբ երկու երեք քննութիւն անցնես, և եթէ զորաւոր պաշտպաններ ունենաս, Մարգեղոս պիտի ըլլաս: Հիմա ինչն ապահով եմ, որ ետեւան տարեկան եղած ժամանակը երկու հազար չորս հարիւր ֆրանք թողակով և պատմուանչանը կուրծքդ՝ աստեղագրի փոխանորդ պիտի ըլլաս կնքահօրդ պէս. այսօրուրնէ վտանգ եմ որ զխաւ որներուդ հետ հլու խնամարհ, քաղաքավար, բարեբարոյ պիտի ըլլաս, իսկ ստորակարգեալներուդ հետ լուրջ, խիստ, վեհանձն, և ատիճանաւ աստիճան բարձրանալով մինչև ընկերակցոց վերատեսուչ պիտի ըլլաս: Երբ ինտեն տարեկան ըլլաս, եթէ հօր մի փառասէր զնորքը պարտալ չելինէ, ասան հազար կանաչազրեւոր պաշտօնակալոց ասրապիւր և յորք պիտի ըլլաս. ինչ բարձրագորութիւն և ինչ սպազայ:

Ահա Հեռիկի, բաւ կինս որ պատու հանէն չէր հեռացած, Պ. Կրճիկեան հետ խօսակցի վտանգ եմ որ իրմէ բարի խրատ մի ուզէ, և գուցէ աւելի աղէկ բան մի:

— Ինչ ըսէք, սիրելիս, դեղալիւծա՞ն կրէնք միթէ իդրաւ պրօպիտի պղտիկ մարդկանց հետ խօսակցի:

— Պղտիկ մարդ, կրկնեց կինս զարմանօք. Պ. Կրճիկեան պարկեշտ մարդ մի է, բարի ջրիտոնեայ մի զոր արարած աշխարհք յարդէ. ինքը երեք հարիւր հազար տոլարի (1) մարդ է, և շատ աղէկ կերպիւ գործածէ իւր հարստութիւնը, որ իւր նշխատանօքը վաստկած է:

— Եստ աղէկ պօռայի, երջանիկ երկիր մի, ուր դեղալիւծա՞նք միջոնատէրներ են, փաստաբաններու պէս խորհուրդ տան, աղէկ, եթէ բարձրաստիճան պաշտօնեաներու պէս տեղ ալ չեն տար: Ուրեմն իդրաւ թող ինքզինքը նորին վտեմութեան Չոր-Սալարի, և Օչարակի բարձրագոյնութեանց խնամցը յանձնէ: Բայց կանչեցէք Սիւզանը, չեմ կարծեր թէ աղջիկս ալ բան մի սպասէ մեծարոյ Պ. Կրճիկեան:

— Սիւզան առողջարանութեան և անդամազըննութեան դասն առնելու գացած է:

— Անգամազըննութեան տէր Աստուած, ասանը վեց տարեկան աղջիկս անգամազըննութիւն ստրկնուրնն կ'ակնարկուէ փոք ալ ճեղքէ:

— Ինչ կայ որ, կրկնեց սիրելի կինս այնպիսի հանդարտութեամբ մի որ աշխարհիս վրայ ապրիլս յիշեցոց ինձ, Սիւզան օր մի զուակաց տէր պիտի ըլլայ: ուզէք որ կորի պէս մեծցնէ ու խնամէ զանոնք առանց անոնց կազմութեան վրայ բան մի գիտնալու:

Գուք չէք հարիւր անգամ իւր առջև կրկնող թէ մարդոյս մարմնոյ կազմութեան ուսումը լաւ դաստիարակութեան մէկ մասն է:

— Բայց ով է այդ բոխիկը, որոյ խոհականութեանը յանձնած են դեռահաս աղջկանց անգամազըննութիւն ստրկեցնելու խնամքը:

— Տիկին Հօր՝ որ մեր հոշակաւոր բժիշկներէն մէկն է:

— Կին բժիշկներ, Մօլիէն, ո՞ր ես: Ինչ այս երկրիս մէջ որ բոլոր միւս երկիրներուն ներքեւ կողմէ, այրեք չեն մեր մարդերը, մեր ամուսիններն ու աղջիկները դարմանողները: Այս բանը և ոչ մէկ տեղ մի կայ. անվայել բան է այս, տիկին Սիլիթ, անվայել բան:

— Իմ կարծիքս ատոր հակառակն է, սիրելիս. բայց դուք ինձնէ աղէկ գիտէք: Ուրեմն եթէ մեր աղջիկը այնպիսի ծանր կամ թիթե տկարութիւն մի ունենայ, զոր կանայք իրենց պարկեշտութեան հաղիւ համարձակին ինքնին խոստովանել, ուզէք որ բժիշկ բերել տամ:

— Բնաւ երեքք, միւսքս չէք հասկնար, սիրելիս, կուրծք ըսէ թէ այնպիսի նախնի ստորութիւններն կան որ բոլոր հին սխալանայ չափ յարգելի են: Այսինքն ոչ. . . ուրիշ օր մի բացատրեմ ձեզ այս: Սիւզան որու հետ երթայ այդ անգամազըննութեան դասուն:

— Ինչ ոչ մէկուն:

— Ինչպէս և ոչ մէկուն. տասնինը տարեկան և հրեշտականման դեղեցիկ աղջիկս մինակ և առանց խնամակալի փողոցները պարտի:

ճառաւ որ շատեր իրենց բաժանորդա-
գիրքը նոր վճարած ըլլալով, չուզեցին ք
անմիջապէս կէս սուղոյ պահանջու
մ'ալ ընելով զիրենք թերեւս ճանձ
բացընել:

Ուստի այս անգամ, որ շնորհիւ
մեր աշխատութեան և մեր մէկ քանի
բարեկամաց բարոյական օժանդակու
թեանը, յաջողած ենք լրացոյցս մեծ
գիրքը եր 80 թիւէն սկսելով մինչ 115
-120 թիւը շարունակել: Կը փութումք
ազգարարել լրագրոյս նախնի բաժա
նորդացը, որք տարեկան բաժանոր
դագրութեան համար պարտին կամ ո
րոշեալ կէս սուղոյ յաւելումը վճարել
կամ իրենց ստանալիք մէկ տարուան
լրագրէն երեք ամիս պակաս թերթ
ընդունել: Նոյնպէս նաեւ վեցամսեայ
բաժանորդագրութեան համար ալ
պարտին կամ 1/2 սուղոյ յաւելումը վճ
արել կամ 1 ու կէս ամիս պակաս
թերթ ընդունել:

Այսօրոս ընէ պիտի սկսինք վերո
յիշեալ յաւելումը պահանջել լրագ
րոյս բոլոր բաժանորդներէն, որք ա
զատ են վերոյիշեալ երկու միջոցներէն
մին ընդունելով, ըստ այնմ մեր ան
դորրագրոյն պատասխանելու:

ՏԱԽ Ի ԼԻՅԷ

Ձրգան ճուճաւ իրթէսի կիւնի սա
պահքի նի սխեմիզոտ Մանուկ Խան
ճեան ինչպար իլէ տերճ օլունմուչ օ
լան պիր մէքթուպ: Ֆիլօրեատար չր
մէնորֆէր սիմասիօնու մէնա բու էլիլէ
լի Պիլօրեան Անթուան էֆէնտիին վա
զիֆէտիին թէմամի իլէ իճրա Խտէրէք
ամէտչիւտ իտէն հէր սընքֆ ահալիի
խօշուտ իթմէքտէ օլունմուչու պէ
յանի իլէ պէրապէր, միւսայիլէյճ է
ֆէնտիին քէնտի պուլունտուզու մա
հալը մէճմուրիլէթիտէն իրրաճ իլէ
Գուճ-գարու սիմասիօնու թայիին օ
լունմուչը նիաղի պապընտա Մ. Հիրչէ
թագաթմ օլունմուչ իւզրէ պէյնէլ է
հալը պիր իսթիտա ինչպարմանգաւ
օլունմուչու իչար վէ պինապիլին պա
ղը մէճմուրիլին տախի էհալիի մէճ
նուն իթմէք տէրեճէնտէն վազիֆէ
լէրին իճրա իթմէքտէ օլունմուչաւ

ընտան պահս իսկիւն զոտուղունտան
պաղըրար մէքրիւր պէնտ Գուճ-գարու
սիմասիօնու մէճմուրու պուլունտան իպ
րահիմ էֆէնտի հագգընտա եաղըրըչ
զանն իթմիլէր:

Մէքրիւր պահստան էֆէնտիի միւ
մայիլէյճ հագգընտա հիչ պիր սաթըր
պուլունմուչու մաստա, պիլիլէ
վէրիլէն սահիճ մայիլ մայիլ կէօրէ իպ
րահիմ էֆէնտի տախի թըրօր Պիլօր
եան Անթուան էֆէնտի կիպի քէնտի
վազիֆէտիին թէմամի իլէ իճրա իթ
մէքտէ վէ հաթիթա Լիլօրեատա թահ
սիլի իլմ իթմիլ օլուն սահիլ պէնգալէթ
վէ էհլը տիրայիլթ պիր զաթ օլուն
ղունտան, պիլիլէ Գուճ-գարու վէ
էէնի-գարու էհալիի քէնտիինտէն
խօշուտ վէ մէնուն պուլունմուչու
տըրըր:

Մայիլէ միւսթէչարը Չիւհտի պէյ
հաղըթիլէրի նէլարէթի մէքրիւրէ պա
ղը մէճմուրան ըրիֆաթաթը վէ պուլը
Անթիլին էմր ու գարարը իլէ կէչէն
ճուճաւ էրթէտի կիւնի թրեճէթէ
թարթի իլէ Բարիղէ ազիմէթ իթմիլ
տիր:

Մլըրի մուճալիլէյճին շու ազիմէթի
սէպէպի աղտ օլունմուչ պիր կէնէի
իսթիլըրաղ մուքալէլաթընա համը օ
լունմուչու տըր:

Կէչէն բազար կիւնի ինկիլիլին պի
րի Ղարթաթա Եէնի ճամի ճիլարընտա
պիր Արմանեալը պիրաճընըն յօգանթա
սրնա կիտէր վէ թամա էթմիքտէն
սօնրա բարայր թէտիլէ իտէճէք սը
րատէ յօգանթաճը թարաֆընտան օլ
կիւն աճճէ գապուլ օլունմուչըր քէն
տիինտէ պէեան իսկիլի:

Լօղանթաճըրալման Բոթէլէթման
օլունմուչու ճիհէթիլէ «պու կիւն բարա
պըմուչան սապահ կէտիլիմուէ վէրէ իմ
էօլլէ մի» տէյու իլալիլիտէ, օրատա
պուլունմուչարտան պիրի ինկիլիլէ
պիլիլի հալտէ մատուէնին հագգըրաթը
հալիլին մէքրու մէ անլաթմաղ իւզրէ
«էֆէնտիմ պու կիւն շու յօգանթա սա
հիլիլին նիքեաճ օլունմուչու 15 ինճի
սէնէտի տէլիլի օլունմուչունտան սապահ
տան աղչամա գատար գարուտու հէր
քէնտէ աղք տրր, վէ տտէթի գատիլէտի
իւզրէ իքրամէն աճճէ գապուլ էթմէր

տէտիլիտէ ինկիլիլ քէպուի հիտտէթ
էտէրէք տըրարը չըգար:

Պիլ յըրէ շէհրիին տախան ին
հիտարի ի արէսիին մէճէքէթէյն ի
մարէթիին պէեան իթմիլ օլունմուչու
կէօրէ պու սէնէ 200 000 օքրատան
զիտտէ թիլ թիւն օլունմուչաղ տըր:

Կէչէն ճուճաւ կիւնի Ֆրանսա
սէֆիլի Մ. Ֆօնթ տըր վօլէնին մատա
մաղը քօնթէն, յօճուգըրը իլէ պէ
րապէր Բուճ-էլի Գալալըրըն լէպի տէր
եաաէ տէնիղէ կիրտիլիտէ պօղալ
մագ սըրալարընտա իքէն, ինկիլիլ
պէյլիք սէֆիլիին գարուտանը ու
զագտան միւչաճէտէ իթտիլիտէ տէր
հալ Եէթիլէրէք իսէլաւ իթմիլ տիր:

Ֆօնթէն տէնիղտէն չըգտըրընտա
ձ տաղըպա մըգտարը պալլըն գալ
տըրտան սօնրա, թարապետա քեա
լին սէֆարէթիլանէյն նագլ վէ պու
կիւնէ գատար տէօչէքտէ օլունպ, պու
ճիհէթիլէ եարընքի շարչէմպիհ կիւնի
Ֆրանսայէ մուգարրէր օլան եօլճու
լուգտան կէրի գալմաղըրա մէճպուր
պուլունմուչ տուր:

Մէմուլիլիլ Եահանէ իլէ Եունան
հուտուտի վէ իսաաուսի իլէ Եանեա թէ
րաֆլարընտա պիր միտտէթտէն պէ
րու թիլըրէմիլ վէ քէպուի թէլալիտ
իթմիլ օլան էչգընալը տարպ վէ աղ
ու կիրիթիլ իթմէք իւզրէ պու կիւն
թէրսանէի ամիլէտէն պիր պէօլիլ ք
վարօր հարէքէթ իթմիլ վէ իլիլիտէն
պիր թապուր ասաքրիլ Եահանէ ալա
րագ Մէլանիլէ սէվգ օլունմուչաղ իլի
տիլիլ տիր:

Մըրըրըն Եէնի իսթիլըրաղընա
թէէմինաթ մէգաթ իլէ թախիս օլուն
ման վարիտաթը Մըրըրիլէտէն ամիլ
իւզրէք հաղըրաթ իրաէ օլունմուչ
տուր:

Մըրըրըն Եարգիլիլին թիմուր եօլարը
սէնէվի հարըրաթ 1. Ս. 75.000
Վէրիլիլի նուֆուս » 100.000
թուգ » 200.000
էմլաք » 1.000.000
2.950.000

Շիրքէթիլ-Եայրիլիլին իւսքիւ
տարա իլէյն վարօրըրըն թէքէնի
նիլ ընկիլ պէեաղա, վէ Արնալուտ
քէօյէ մախաուս վարօրըրըն եալըրը
օճագըրըր գըրըրըրեա վէ Պէյգօղա

գատար Անատօլու գըլըրարընէն էրնէ
եալըրըր օճագըրի սարըեա պօյանա
ճաղըրըր օգուճագ պիլմէյնէր հագ
գընտա պիր սուհուլէթ օլունպ իլիւն
գարար վէրիլիլիլ իլիտիլիլ տիր:

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՅԷ

ՍՄԵՐԻՍԱ
Նիւ եօրք 25 յուլիս
Պալթիմօնտան պէեան օլունմու
ղունա կէօրէ էվիլէրի կիճէ զուհուր
իտէն պիր հարիգտէն շէհրի մէղպուր
տէ 100 պապ խանէ մուհթէրէք օլուն
տուր:

Մէգիլէտէ վէ Եաղըրիլիլ տէ վուգու
պուլան ուղըրուտուղըր թէնքին օլուն
մուչ տուր:

ՍԱՐԱՑԻՅԷ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻՍԱՍԱԼ
ԵՍԱՍԱԼ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

Յուլիս 17 Սապահ ալըրաղ . . . 57-26
Գարանոր . . . 57-27
Էն եիւքսէք . . . 57-23
Էն ալաղը . . . 58-5

Իսթիլըրաղ 1865 Փրանք . . . 551-
» 1855 . . . 580-
» 1869 . . . 324-
» 1872 . . . 91-

Բուճիլի թիմուր Եաղըր Եսկիսի . . . 155-
» » Եէնիսի . . . 69-
Եունան իսթիլըրաղը 9 0/0 . . . 248-
» » 8 0/0 . . . 259-

Քրէտի շէլլիլիլ . . . 28 -
Լաւաթուս . . . 94 -
Սաիլէթէ ժէնըրալ ապսիօնարը . . . 11-22
Քրէտի պանդա հիսսէլէրի . . . 15-13

Սաիլէթէ Օսթրօ թիւք . . . -
Իսթանպուլ պանդալ ապսիօնարը . . . 7-20
Սաիլէթէ Օթման . . . 6-2
Պանք վէնիսի է քուուտի . . . -

Սաիլէթէ քուէսիալ . . . 5 30
» տըրքէտի է գուիսիօն . . . -
Թրանիլայ հիսսէլէրի . . . 15-25
Քամալիօ . . . -

Լօնտրա 5 այ վ . . . ղը . . . 109-50
Բարիկ 5 » » . . . Փրանք 25 25-55
Սքօնթօ . . . 17 0/0 . . . -
Ուրբու . . . 9 քարա . . . -

Ինչու համար իւր ընկերակցաց պէս չպիտի
ընէ, ինչ փոսնոգ կայ իրեն համար. կարծէք որ Ա
ֆրիկայի մէջ այնպիսի օճրագործ կամ խնթի մարդ
մը գտնուի որ երիտասարդութեան և անմեղութեան
պարտական եղած յարգանքը տեղը տանելու մասին
պակասաւոր գտնուի: Հայր, ամուսին, եղբայր կամ
որդի, ամենքն ալ պատրաստ են այն թշուառակա
նը պատճելու: Բայց երբք այդպիսի վատութիւն
մի տեսնուած չէ այս ազնիւ երկրին մէջ. այդպիսի
թշուառութիւններն ու միլիթիւններն հին աշխար
հին պէտք է թողուլ:

Եւ յարեց, կինս իւր քաղցր ժպիտովը
կարծեմ թէ Սիլվան աղէկ զգուշանայ, Աֆրէտ
Պ. Ռօզի կրտսեր որդին, Հնդկաստանէն նոր վե
րագարձաւ, երէկ տեսայ զինքն իւր հօրն ու ութն
եղբարց հետ, գիտէք որ Սիլվան և ինքն իրարու
հետ կապուած են երկար ատենէ ի վեր:

Կապուած իմ աղջիկս դեղապաճառի մի ին
նէրորդ տղուն սիրահարած է, և իւր մայրն է
այդպիսի լուր մի պաղով իրամբ ինձ տուողը:

Ինչու համար իւր սիրամիտ հետ չպիտի ա
մուսնանայ, ըստ Հաննիի իւր գեղանի կապոյտ ա
չերը վրաս յանդիլով. սիրելիս, միթէ ես ալ այնպէս
չըրի. և ասոր վրայ ես միթէ զղջացած եմ, և
գուք ալ սրտնեզամ էք:

Բայց ինչ փնակի, ինչ հարստութեան տէր
է այդ երիտասարդը:

Անհոգ եղբք, սիրելիս. Աֆրէտ վէհանձն
մարդ մի է. ինքը մինչև որ անոր հաճելի փնակ
մի չուենայ, չպիտի ամուսնանայ. Սիլվան տասը

տարի պիտի սպասէ, եթէ հարկը պահանջէ:

Հապա օժտուր, Տիկին Սիլվի, օժտոն վրայ
մտածելիք. գիտէք ինչ պահանջէ մեր աղջիկն
հրապուրող այդ երիտասարդ սիրահարը. գիտէք
թէ ինչ կրնանք քնել, և որքան պէտք է զոհել
մեր սակաւիլ գոյքէն:

Չեմ հասկնար ըսածք, Գանիլէ. միթէ մեր
դուակը ծախելու ելեր ենք. հարկէ որ գրած
տանք սիրահարի մի, երիտասարդի մի, որպէս զի
պոչէ իրեն ընկեր ընդունելու անանկ վայելագեղ
աղջիկ մի, որոյ տեսքն ամենքն սքանչանէ, և
որ որքան գեղեցիկ է, նոյնպէս բարեբարոյ է: Ուս
տի առէք այդ տարօրինակ դաւապարները որ ա
ռաջին անգամն է լսեմ:

Առանց օժտի, գուցի, ասանկ երկրի մի մէջ
ուր ամեն մարդ առտուրնէ մինչև իրիկուն քու
առչև ծուներ դնէ:

Ամերիկայի մէջ, սիրելիս, զիրար սիրեն, և
զիրար սիրենուն համար ամուսնանան, և իրենց
բոլոր կենացը մէջ երջանիկ են միշտ իրարու կրկնելով
որ սիրահարութեամբ ընտրած են զիրար: Ամենքն
ալ իրենց սիրան օժիտ բերեն, և յուսամ թէ մեզ
նման աղատ, դեռահաս և վեճ աղղի մի մէջ եր
բէք անձէ ուրիշ օժիտ չպիտի ճանչեն:

Առանց օժտի, կըսէի ինքնիրենս, առանց
օժտի: Հարբակօն իրաւունք ունի, ամեն բան կեր
պարանախոս կընէ այս: Ամուսնութիւնն ալ ևս ա
ռեւտուր մի չէ. նշանուած աղջիկն հարուստ կամ
աղքատ, ինչ որ ալ ըլլայ, ապահով է որ զինքը
սիրեն. հայրը որ իւր աղջիկը դողալով տայ, գոնէ

զայն աննշան շահապաճառի մի յանձնելու վախը չու
նենար: Առանց օժտի, բարբարոս աղգեղը երբե
մըն առանց գիտնալու այնպիսի ազնիւ սովորու
թիւններ ունին որ կրնան մեր քաղաքակրթութեան
պատիւ բերել:

Ահա Սիլվան գայ, պօռուց կինս որ անոր գա
լուն սպասելու համար գարձեալ պատուհանը ելեր
էր. Աֆրէտն ալ հետն է. ես արգէն հետն էի:
Դէպի գուռը վաղցի. աղջիկս, իմ սիրական Սիլ
վանս ամեն ատենէն գեղեցիկ երեւէր ինձ. իւր
խաղաղագեղ մաղերը որոյ գանգուրներն ուսերուն
վրայ ընկնէին, իւր գեղածիծաղ նայուածքը, հա
մարձակ կերպարանքը, խորտա քաղաւածքը նոր վա
լիչութիւն մի տային իրեն. մանկական անմեղու
թիւնը և կանացի շնորհքն էր այս. իսկոյն պարա
նոյս նետուեցաւ իտենթի պէս. ես ալ զինքը սրտիս
վրայ սեղմեցի ինքզինքեալեւ, և գրկած վերցու
ցի մինչև կերակրոյ սրահը տարի: Հն հասնելէն
եւրք տեսայ որ Սիլվան միմալ չէր եկած տուն.
Իւր քոյն է այն հրէջը որ իմ օրօրտա թիւնս և եր
ջանկութիւնս պիտի յափշտակէր ձեռացս. Սիլվան
անոր ձեռքէն բռնեց և ինձ ներկայացոյց ամենա
պարզ կերպիւ:

Ահա Սիլվան գայ, պօռուց կինս որ անոր գա
լուն սպասելու համար գարձեալ պատուհանը ելեր
էր. Աֆրէտն ալ հետն է. ես արգէն հետն էի:
Դէպի գուռը վաղցի. աղջիկս, իմ սիրական Սիլ
վանս ամեն ատենէն գեղեցիկ երեւէր ինձ. իւր
խաղաղագեղ մաղերը որոյ գանգուրներն ուսերուն
վրայ ընկնէին, իւր գեղածիծաղ նայուածքը, հա
մարձակ կերպարանքը, խորտա քաղաւածքը նոր վա
լիչութիւն մի տային իրեն. մանկական անմեղու
թիւնը և կանացի շնորհքն էր այս. իսկոյն պարա
նոյս նետուեցաւ իտենթի պէս. ես ալ զինքը սրտիս
վրայ սեղմեցի ինքզինքեալեւ, և գրկած վերցու
ցի մինչև կերակրոյ սրահը տարի: Հն հասնելէն
եւրք տեսայ որ Սիլվան միմալ չէր եկած տուն.
Իւր քոյն է այն հրէջը որ իմ օրօրտա թիւնս և եր
ջանկութիւնս պիտի յափշտակէր ձեռացս. Սիլվան
անոր ձեռքէն բռնեց և ինձ ներկայացոյց ամենա
պարզ կերպիւ:

Ահա Սիլվան գայ, պօռուց կինս որ անոր գա
լուն սպասելու համար գարձեալ պատուհանը ելեր
էր. Աֆրէտն ալ հետն է. ես արգէն հետն էի:
Դէպի գուռը վաղցի. աղջիկս, իմ սիրական Սիլ
վանս ամեն ատենէն գեղեցիկ երեւէր ինձ. իւր
խաղաղագեղ մաղերը որոյ գանգուրներն ուսերուն
վրայ ընկնէին, իւր գեղածիծաղ նայուածքը, հա
մարձակ կերպարանքը, խորտա քաղաւածքը նոր վա
լիչութիւն մի տային իրեն. մանկական անմեղու
թիւնը և կանացի շնորհքն էր այս. իսկոյն պարա
նոյս նետուեցաւ իտենթի պէս. ես ալ զինքը սրտիս
վրայ սեղմեցի ինքզինքեալեւ, և գրկած վերցու
ցի մինչև կերակրոյ սրահը տարի: Հն հասնելէն
եւրք տեսայ որ Սիլվան միմալ չէր եկած տուն.
Իւր քոյն է այն հրէջը որ իմ օրօրտա թիւնս և եր
ջանկութիւնս պիտի յափշտակէր ձեռացս. Սիլվան
անոր ձեռքէն բռնեց և ինձ ներկայացոյց ամենա
պարզ կերպիւ:

Ահա Սիլվան գայ, պօռուց կինս որ անոր գա
լուն սպասելու համար գարձեալ պատուհանը ելեր
էր. Աֆրէտն ալ հետն է. ես արգէն հետն էի:
Դէպի գուռը վաղցի. աղջիկս, իմ սիրական Սիլ
վանս ամեն ատենէն գեղեցիկ երեւէր ինձ. իւր
խաղաղագեղ մաղերը որոյ գանգուրներն ուսերուն
վրայ ընկնէին, իւր գեղածիծաղ նայուածքը, հա
մարձակ կերպարանքը, խորտա քաղաւածքը նոր վա
լիչութիւն մի տային իրեն. մանկական անմեղու
թիւնը և կանացի շնորհքն էր այս. իսկոյն պարա
նոյս նետուեցաւ իտենթի պէս. ես ալ զինքը սրտիս
վրայ սեղմեցի ինքզինքեալեւ, և գրկած վերցու
ցի մինչև կերակրոյ սրահը տարի: Հն հասնելէն
եւրք տեսայ որ Սիլվան միմալ չէր եկած տուն.
Իւր քոյն է այն հրէջը որ իմ օրօրտա թիւնս և եր
ջանկութիւնս պիտի յափշտակէր ձեռացս. Սիլվան
անոր ձեռքէն բռնեց և ինձ ներկայացոյց ամենա
պարզ կերպիւ:

(Շարունակ)

